

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

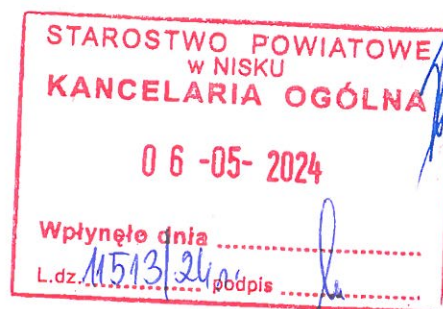
POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII

W NISKU

Elżbieta Bartler

Nisko, 2024-05-06

2024-05-06

Pan

Robert Bednarz
STAROSTA NIŻAŃSKI

Nasz znak: PIW.PS-013/25/2024

Dot. sprawy nr: BR.0022.22.2024

pismo z dnia: 3 kwietnia 2024 r.

W odpowiedzi na pismo znak i data jak wyżej, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nisku przesyła w załączeniu sprawozdanie z działalności Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku za 2023 r. - „**Stan bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego na terenie powiatu niżańskiego za 2023 rok**”

Z poważaniem

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII
w Nisku

lek. wet. Elżbieta Bartler

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Nisku
Raclawice, ul. Rudnicka 13, 37-400 Nisko
tel./fax: (15) 841-21-28, e-mail: nisko.piw@wetgiw.gov.pl

**Sprawozdanie
z działalności Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku
stan bezpieczeństwa sanitarno- weterynaryjnego
na terenie powiatu niżańskiego za rok 2023**

Nisko, 6 maja 2024 r.

Wstęp

Inspekcja Weterynaryjna realizuje zadania administracji publicznej z zakresu weterynarii. Zadania te określone zostały w art. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2004 r., Nr 33, poz. 287 z późn. zm.) i obejmują ochronę zdrowia zwierząt oraz weterynaryjną ochronę zdrowia publicznego, a w szczególności:

1. zwalczanie:

- a) chorób zakaźnych zwierząt, w tym zapobieganie wystąpieniu, wykrywanie i likwidowanie ognisk tych chorób,
- b) chorób zwierząt, które mogą być przenoszone na człowieka ze zwierzęcia lub przez produkty pochodzenia zwierzęcego (zoonoz), lub biologicznych czynników chorobotwórczych wywołujących te choroby;

2. monitorowanie zakażeń zwierząt;

3. badanie zwierząt rzeźnych i produktów pochodzenia zwierzęcego;

4. przeprowadzanie:

- a) weterynaryjnej kontroli granicznej,
- b) kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu;

5. sprawowanie nadzoru nad:

- a) bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośredniej,
- b) wprowadzaniem na rynek zwierząt i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego,
- c) wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem środków żywienia zwierząt,
- d) zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego,
- e) obrotem produktami leczniczymi weterynaryjnymi, wyrobami medycznymi przeznaczonymi dla zwierząt oraz warunkami ich wytwarzania,
- f) wytwarzaniem i stosowaniem pasz leczniczych,
- g) przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt,
- h) przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt,
- i) przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta gospodarskie;

6. Prowadzenie monitorowania substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt i środkach żywienia zwierząt;

7. prowadzenie wymiany informacji w ramach weterynaryjnych systemów wymiany.

Niniejsza informacja podsumowuje działania organów Inspekcji Weterynaryjnej prowadzone na terenie miasta Nisko i powiatu niżańskiego w 2023 r.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nisku w 2023 r. realizował zadania z zakresu ochrony zdrowia publicznego poprzez nadzór nad bezpieczeństwem żywności pochodzenia zwierzęcego oraz ochronę zdrowia zwierząt i zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt.

Zadania te były realizowane przez pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Nisku:

- 9 pracowników merytorycznych, w tym 4 lekarzy weterynarii – 1 lekarz zatrudniony w wymiarze ½ etatu;
- 4 pracowników pomocniczych (księgowość i kadry 2 osoby, sekretariat 1 osoba oraz 1 pracownik gospodarczy);
- 1 lekarza weterynarii wolnej praktyki działającego z upoważnienia i wyznaczenia Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku w zakresie monitoringu i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

W Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Nisku obowiązuje Regulamin organizacyjny, zgodny z obowiązującym Zarządzeniem nr 20 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 czerwca 2020 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie organizacji wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów weterynarii (Dz. Urz. Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi rok 2020 poz. 18);

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym:

1. Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Nisku kieruje Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nisku lek. wet. Elżbieta Bartler przy pomocy Zastępcy Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku, którym jest lek. wet. Artur Borowiec.
2. W skład Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Nisku wchodzi następujące zespoły:
 - 1) zespół do spraw zdrowia i ochrony zwierząt;
 - 2) zespół do spraw bezpieczeństwa żywności, pasz i utylizacji;
 - 3) zespół do spraw finansowo – księgowych i administracyjnych.

Wszystkie zadania zaplanowane na 2023 r. oraz wynikające z bieżących potrzeb zostały zrealizowane. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nisku wykonując swoje zadania współpracował z lokalnymi jednostkami samorządu terytorialnego – Urzędami Gmin i Miast oraz ze Starostwem Powiatowym w Nisku. Na bieżąco współpracował z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Komendą Powiatową Policji, Państwową Strażą Pożarną, Nadleśnictwem Państwowym w Rudniku nad Sanem, Nadleśnictwem Państwowym w Rozwadowie, Nadleśnictwem Państwowym w Biłgoraju, Biurem Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Nisku, Powiatowym Oddziałem Ośrodka Doradztwa Rolniczego oraz Izbą Rolniczą. Podkreślić należy bardzo dobrą współpracę z kołami łowieckimi z terenu powiatu niżańskiego oraz zamiejscowymi.

Wszyscy pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Nisku, zarówno inspektorzy jak i personel pomocniczy dokładali wszelkich starań, aby przez swoją postawę oraz zaangażowanie w pracę w pełnym zakresie, skutecznie realizować zadania Inspekcji Weterynaryjnej na terenie powiatu oraz budować jej pozytywny wizerunek.

Kadry Inspekcji Weterynaryjnej w powiecie nizańskim
Wykaz etatów będących w dyspozycji Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku

JEDNOSTKA	STAN NA DZIEŃ 31.12 .2022 r.	STAN NA DZIEŃ 31.12.2023 r.			RÓŻNICA (kol. 3 - kol. 2)
		łącznie	w tym:		
			Korpus służby cywilnej	Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	
1	2	3	4	5	6
PIW w Nisku	12,5	12,5	11,5	1	0

Zespół do spraw zdrowia i ochrony zwierząt

I. Choroby zakaźne zwierząt podlegające obowiązkowi zgłaszania i zwalczania.

W 2023 r. zgłoszono 6 przypadków podejrzenia wystąpienia wścieklizny – 4 u zwierząt dzikich i 2 u zwierząt towarzyszących.

Pobrano próbki i wysłano do badania laboratoryjnego w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Krośnie.

Szczegółowe dane tj. gatunki, liczbę zwierząt podejrzanych o chorobę i rozkład w ciągu roku ilustruje poniższa tabela:

Podejrzenia wystąpienia wścieklizny w 2023 r.			
miesiąc	liczba zwierząt w miesiącu	gatunek	wynik badania laboratoryjnego
styczeń	2	1 – jeleń 1 - kot	ujemny
luty	0	-	-
marzec	0	-	-
kwiecień	1	1 - lis	ujemny
maj	1	1 – kuna leśna	ujemny
czerwiec	1	1 – kot	ujemny
lipiec	0	-	-
sierpień	0	-	-
wrzesień	0	-	-
październik	0	-	-

listopad	0	-	-
grudzień	1	1 - lis	ujemny
ogółem w całym roku 2023	6	6	6 x ujemny

W 6 przypadkach uzyskano ujemny wynik badania wykluczający wściekliznę.

W 2023 r. nie stwierdzono wystąpienia ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF) u dzików jak i świń.

Obserwacje zwierząt, które w 2023 r. pokąsały/podrapały człowieka w celu wykluczenia u nich wścieklizny i odstąpienia od szczepień, zgłoszone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku – szczegóły w zamieszczonej poniżej tabeli:

Zestawienie obserwacji za rok 2023													
Miesiąc	łącznie zgłoszeń	Przeprowadzonych obserwacji	Pies						Kot			Inne	Uwagi
			Ogółem	Szczepiony	Nieszczepiony	Powiadomień na policję	Właściciel znany	Bezdomny	Ogółem	Właściciel znany	Bezdomny		
styczeń	8	8	5	4	1	0	5	0	3	1	2	-	1 mandat 50 zł
luty	3	3	1	1	0	0	1	0	2	1	1	-	
marzec	6	6	6	2	4	0	6	0	0	0	0	-	3 pouczenia, 1 mandat 100 zł
kwiecień	5	5	4	4	0	0	4	0	1	0	1	-	
maj	14	14	10	7	3	0	10	0	2	2	0	2	1 pouczenie, 1 mandat 50 zł, 1 mandat 100 zł,
czerwiec	7	7	5	2	3	0	5	0	2	2	0	-	1 mandat 50 zł, 2 mandaty 100 zł,
lipiec	6	6	6	4	2	0	6	0	0	0	0	-	1 pouczenie, 1 mandat 50 zł
sierpień	15	15	12	8	4	0	11	1	3	2	1	-	2 pouczenia, 2 mandaty 150 zł
wrzesień	6	6	5	2	3	0	4	1	1	1	0	-	2 pouczenia, 1 mandat 50 zł
październik	7	7	5	4	2	0	5	0	2	2	0	-	1 pouczenie, 1 mandat 50 zł
listopad	5	5	5	4	1	0	5	0	0	0	0	-	1 mandat 150 zł
grudzień	2	2	2	1	1	0	2	0	0	0	0	-	1 mandat 50 zł
Suma	84	84	66	43	24	0	64	2	16	11	5	2	14 mandatów, 10 pouczeń

We wszystkich przypadkach w wyniku przeprowadzonych obserwacji wykluczono wściekliznę. Wyniki obserwacji przekazano na piśmie do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Nisku. W toku czynności kontrolnych ujawniono **24** przypadki braku aktualnego szczepienia przeciwko wściekliznie. W **14** przypadkach Inspekcja Weterynaryjna nałożyła mandat karny w wysokości od 50,00 zł do 150,00 zł na łączną sumę 1150,00 zł. Zastosowano także **10** pouczeń.

AFRYKAŃSKI POMÓR ŚWIŃ (ASF)

Afrykański pomór świń jest zakaźną, zaraźliwą chorobą wirusową świń i dzików. Nie dotyczy innych gatunków zwierząt. **Choroba nie jest zoonozą – nie przenosi się na ludzi.** Wirus jest bardzo odporny na warunki środowiskowe. Do tej pory nie opracowano leczenia ani szczepionki uodporniającej zwierzęta wrażliwe. Jedyną metodą zwalczania choroby jest metoda administracyjna tj. wybijanie i utylizacja chorych zwierząt w ognisku choroby. Zwalczanie prowadzone jest z urzędu przez Inspekcję Weterynaryjną z udziałem lekarzy weterynarii wolnej praktyki we współpracy z samorządem terytorialnym, Policją, Państwową Strażą Pożarną oraz Ochotniczą Strażą Pożarną, Lasami Państwowymi. Dużą rolę odgrywają myśliwi wykonujący planowe i sanitarne odstrzały dzików będących zarazem rezerwuarem wirusa jak i wektorem szerzenia się choroby.

Administracyjna metoda zwalczania afrykańskiego pomoru świń wiąże się z wypłacaniem odszkodowania rolnikom, którzy ponieśli straty w wyniku likwidacji ogniska choroby. Odszkodowanie wypłacane jest wyłącznie wtedy jeśli hodowla prowadzona jest legalnie, stado jest zarejestrowane w BP ARiMR, a rolnik - hodowca przestrzega wszystkich obowiązków i przepisów związanych z utrzymywaniem świń w zakresie: rejestracji, przemieszczania, terminowego powiadamiania PLW i BP ARiMR o wszystkich zdarzeniach w stadzie oraz zasad bioasekuracji wraz z prowadzenia obowiązującej w tym zakresie dokumentacji.

W przypadku utrzymywania świń z naruszeniem obowiązujących przepisów odszkodowanie za zabite zwierzęta nie przysługuje !!!

Pierwszy przypadek ASF na terenie powiatu nizańskiego stwierdzono na podstawie wyniku badania z dnia 21.11.2019 r. z PIWet. - PIB w Puławach u dzika padłego, znalezione go w dniu 14.11.2019 r. na terenie miejscowości Rudnik nad Sanem, gmina Rudnik nad Sanem.

Rok 2020 był rokiem bardzo dynamicznego postępu choroby, głównie u dzików – stwierdzono **51** przypadków u **75** dzików. Wystąpiło też **1** ognisko w gospodarstwie utrzymującym **22** świnię.

W roku 2021 nastąpiło znaczne wyhamowanie epizootyki – w ciągu całego roku stwierdzono afrykański pomór świń jedynie u **4** dzików.

Ostatni dodatni wynik otrzymano 15 października 2021 r. od dzika padłego znalezione go 8 października 2021 r. o w miejscowości Łazów w gminie Krzeszów.

W 2023 r. podobnie jak w 2022 r. na terenie powiatu nizańskiego nie stwierdzono wystąpienia afrykańskiego pomoru świń (ASF) zarówno u dzików jak i u świń.

Sytuacja epizootyczna w 2023 r. na terenie powiatu nizańskiego była stabilna, nie stwierdzono ani jednego ogniska ASF zarówno u dzików jak i w gospodarstwach utrzymujących świnie, ale w związku z występującymi ogniskami choroby w sąsiednich powiatach na terenie województwa podkarpackiego i lubelskiego, a w związku z tym stale istniejącym zagrożeniem wystąpienia choroby, nadal obowiązują na terenie powiatu nizańskiego zapisy Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2021/2024 z dnia 18 listopada 2021 r. zmieniającego załącznik do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń. Na mocy tego rozporządzenia cały obszar powiatu nizańskiego znalazł się i obszarze objętym ograniczeniami II (strefa różowa).

Szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń na obszarze objętym ograniczeniami II (strefa różowa).

Obowiązki Rolników:

- każde gospodarstwo utrzymujące świnie musi być bezwzględnie zarejestrowane w ARiMR,
- rozpoczęcie chowu (hodowli) jest zgłaszane do właściwego miejscowo Powiatowego Lekarza Weterynarii,
- świnie utrzymywane w gospodarstwie muszą być oznakowane i zarejestrowane w ARiMR,
- każde zdarzenie w gospodarstwie zgłaszane do ARiMR;
 - kupno, ubój, sprzedaż, padnięcie – **w ciągu 2 dni**,
 - urodzenie – **w ciągu 30 dni**
- zamiar uboju rolnik zgłasza na piśmie do Powiatowego Lekarza Weterynarii – **najpóźniej na 24 godz. przed planowanym ubojem**,
- każdy upadek – do Powiatowego Lekarza Weterynarii - **bezpośrednio po zdarzeniu**,
- każde przemieszczanie świń z gospodarstwa i do gospodarstwa wymaga uzyskania zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii i wystawienia świadectwa zdrowia,
- zwierzęta ubijane na użytek własny poddawane są badaniu przed - i poubojowemu przez upoważnionego lekarza weterynarii,
- przemieszczeniu lub ubojowi na użytek własny mogą być poddawane tylko takie zwierzęta, które przebywały w gospodarstwie minimum przez ostatnie **30 dni !!!**
- obowiązuje zakaz skarmiania „surowego” zboża pozyskanego w strefie różowej przez 30 dni od zbioru,
- obowiązuje zakaz stosowania słomy jako ściółki dla świń pozyskanej w strefie różowej przez 90 dni od zbioru.

Rolnik utrzymuje świnie z zachowaniem zasad biasekuracji zapobiegających wniknięciu wirusa do gospodarstwa.

Rolnik, który jest myśliwym, leśnikiem, pracuje w lesie w jakimkolwiek charakterze nie ma prawa wstępu do chlewni przez 72 godziny od ostatniego powrotu z lasu.

Obowiązki myśliwych:

Zakaz dokarmiania dzików z wyjątkiem miejsc zwanych „nęciskami”!!!

Odstrzał dzików: planowy i sanitarny

Odstrzał sanitarny w 2023 r. nakazany był poniższymi aktami prawnymi:

Rozporządzenie Nr 2/2023 Wojewody Podkarpackiego z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie odstrzału sanitarnego dzików na terenie województwa podkarpackiego i Rozporządzenie Nr 7/2023 Wojewody Podkarpackiego z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie odstrzału sanitarnego dzików na terenie województwa podkarpackiego oraz późniejsze rozporządzenia Wojewody Podkarpackiego w sprawie odstrzału sanitarnego dzików na terenie województwa podkarpackiego

Zgodnie z ww. Rozporządzeniami Wojewody Podkarpackiego wykonanie odstrzału sanitarnego w 2023 r. w powiecie nizańskim wyniosło **-92 dziki**.

Odstrzał planowany:

Wykonanie odstrzału planowanego w powiecie nizańskim w 2023 r. wyniosło **281 dzików**.

Razem w 2023 r. w powiecie nizańskim odstrzelono **373 dziki**.

Wszystkie dziki po odstrzale dostarczane są do chłodni, które są prowadzone przez koła łowieckie, a nadzorowane przez Inspekcję Weterynaryjną. Tam pobierane są próbki do badań w kierunku ASF, a tusze wraz z patrochami pozostają z zaplombowanych chłodniach do otrzymania wyniku badania. Odpady po patroszeniu przekazywane są do utylizacji. Na terenie powiatu nizańskiego jest 6 punktów przetrzymywania dzików. Nadleśnictwo Rudnik posiada 2 własne chłodnie do przetrzymywania dzików, a Inspekcja Weterynaryjna wydzierżawiła kołom łowieckim 5 chłodni.

Myśliwi zobowiązani są do przestrzegania nakazów:

- polowanie z zasadami bioasekuracji ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego patroszenia, transportu i przetrzymywaniem tusz i patrochów w chłodni;
- patroszenie może odbywać się wyłącznie przy chłodni w wyznaczonym do tego celu miejscu;
- zwolnione po zbadaniu w kierunku ASF tusze mogą być przeznaczone na użytek własny myśliwego lub przekazane do utylizacji;
- patrochy przekazujemy do utylizacji;
- zgłaszanie znalezienia padłych dzików, pomoc przy zagospodarowaniu padliny;
- każdy dzik znaleziony musi być zbadany w kierunku ASF.

Zbieranie padłych dzików:

- Niezależnie od przyczyny śmierci (padłe z nieznanых przyczyn, wypadki komunikacyjne) wszystkie dziki muszą być zbadane i poddane utylizacji!!!
- O znalezieniu zwłok dzika informujemy jedną z instytucji: Policję, Urząd Gminy, Leśnictwo, Powiatowy Inspektorat Weterynarii.
- Zwłoki po pobraniu prób do badań przez urzędowego lekarza weterynarii, są przekazywane do utylizacji.

- W zależności od miejsca znalezienia koszty utylizacji pokrywa właściciel lub zarządca terenu (jeśli w wyniku badań okaże się, że dzik był chory na ASF, koszty ponosi Inspekcja Weterynaryjna).
- Utylizacja dzików martwych, znalezionych w czasie zorganizowanej akcji poszukiwania przez Inspekcję Weterynaryjną wraz z PZŁ i Lasami Państwowymi pokrywa w 100 % Inspekcja Weterynaryjna.

W 2023 r. nie było zgłoszeń znalezienia padłych dzików na terenie powiatu nizańskiego!!!

Dziki zabite w wypadkach komunikacyjnych, po pobraniu próbek do badań, są sprzątane i utylizowane w bezpieczny sposób na koszt zarządcy drogi !!!!!

W 2023 r. zgłoszono 3 wypadki komunikacyjne w wyniku których zginęło 6 dzików.

W dwóch wypadkach zginęło po 1 dziku, w trzecim wypadku zginęło jednocześnie 4 dziki (1 locha i 3 warchlaki).

Wszystkie dziki zostały zbadane - wszystkie wyniki badań były ujemne - nie stwierdzono ASF.

Pozostałe działania podejmowane na terenie powiatu nizańskiego związane ze zwalczaniem i zapobieganiem występowania ASF.

Aktywne poszukiwanie padłych dzików lub ich szczątków.

W dniu 9 stycznia 2023 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego pod poz. 166 zostało opublikowane Rozporządzenie Nr 1/2023 Wojewody Podkarpackiego z dnia 5 stycznia 2023 r. w sprawie poszukiwań padłych dzików na terenie województwa podkarpackiego. Rozporządzenie nakazuje dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich oznaczonych zgodnie z uchwałą Nr XXVIII/477/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 października 2020 r. prowadzenie poszukiwań padłych dzików, na terenach swoich obwodów, w okresie do dnia 31 grudnia 2023 r. w odstępach dwutygodniowych. Myśliwi z 9 Kół Łowieckich dzierżawiących obwody łowieckie na terenie powiatu nizańskiego oraz pracownicy Nadleśnictwa Rudnik zarządzającego OHZ – obwód łowiecki 21 prowadzili poszukiwania w ciągu całego 2023 r.

W czasie prowadzonych regularnie aktywnych poszukiwań nie znaleziono padłych dzików.

Nadzór nad gospodarstwami utrzymującymi świnię:

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nisku nadzoruje gospodarstwa utrzymujące świnię. Na koniec 2023 r. w powiecie zarejestrowanych było 28 gospodarstw utrzymujących świnię. Systematycznie prowadzone są kontrole przestrzegania wymagań dotyczących bioasekuracji gospodarstw. Każde gospodarstwo zostało skontrolowane dwukrotnie w 2023 r.

Wszystkie powyżej wymienione rygory i działania miały i mają na celu zahamowanie szerzenia się choroby i ograniczenie potężnych strat gospodarczych dotyczących bezpośrednio hodowców świń, ale też innych podmiotów gospodarczych powiązanych z hodowlą, przetwórstwem i handlem, zarówno krajowym, jak też międzynarodowym. W monitorowanie, zapobieganie i zwalczanie ASF w Polsce zaangażowane są służby państwowe oraz duże środki finansowe.

II. Choroby zakaźne zwierząt podlegające obowiązkowi rejestracji.

W 2023 r. stwierdzono:

5 ognisk warrozy (choroba pszczoł) - liczba chorych rodzin pszczelich **165** (zgłoszone przez lekarzy weterynarii wolnej praktyki).

III. Monitorowanie zakażeń zwierząt.

W 2023 r. w ramach monitorowania zakażeń zwierząt przeprowadzono **1328** czynności inspekcyjnych mających na celu wczesne wykrycie i szybkie zapobieganie szerszeniu się chorób zakaźnych zwierząt (tuberkulinizacja, pobieranie i przesyłanie próbek do badań laboratoryjnych).

Badania monitoringowe w 2023 r.		
Nazwa choroby	Liczba zwierząt	Liczba stad
gruźlica bydła	453	66
brucelloza bydła	292	58
enzootyczna białaczka bydła	292	58
pryszczycza bydła	10	10
chlamydioza	2	2
gorączka Q	16	7
choroba pęcherzykowa świń	10	10
klasyczny pomór świń (CSF) u świń	19	29
leptospiroza	10	10
choroba Aujeszkiego - zwalczanie i monitoring	115	27
klasyczny pomór świń (CSF) u dzików (dziki odstrzelone)	18	dziki odstrzelone na terenie powiatu nizańskiego
klasyczny pomór świń (CSF) u dzików (dziki padłe)	0	dziki padłe na terenie powiatu nizańskiego
afrykański pomór świń (ASF) u dzików (dziki padłe)	6	dziki padłe na terenie powiatu nizańskiego
gąbczasta encefalopatia bydła (BSE) próbki pobrane od bydła padłego	12	7
brucelloza owiec	6	2
brucelloza kóz	9	4
wścieklizna lisów wolnożyjących	30	lisy odstrzelone na terenie powiatu nizańskiego
choroba niebieskiego języka	bydło 13 owce 1	2 1
zakaźne zapalenie nosa i tchawicy u bydła (IBR /IPV)	14	14

IV. Nadzór weterynaryjny w zakresie zdrowia i ochrony zwierząt, materiału biologicznego, identyfikacji i rejestracji zwierząt, kontrole warunkowości.

1. Lecznictwo zwierząt.

W 2023 r. na terenie powiatu nizańskiego prowadziło działalność 5 podmiotów zajmujących się leczeniem zwierząt. Były to gabinety weterynaryjne,

W 2023 r. lekarze weterynarii wolnej praktyki zaszczepili przeciwko wściekliznie na terenie powiatu nizańskiego 6556 psów w 5383 gospodarstwach i 113 kotów w 94 gospodarstwach.

2. Gospodarstwa utrzymujące zwierzęta.

W powiecie nizańskim systematycznie odnotowuje się znaczny spadek ilości gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie z jednoczesnym spadkiem ich pogłowia. Niestety tendencja ta nadal się utrzymuje. Na terenie powiatu nizańskiego zdecydowanie przeważają gospodarstwa drobnotowarowe utrzymujące 1 lub 2 sztuki zwierząt gospodarskich jednego gatunku.

W 2023 r. pod nadzorem PLW w Nisku pozostawało:

- 389 gospodarstw utrzymujących bydło,
- 87 gospodarstw utrzymujących konie,
- 28 gospodarstw utrzymujących świnie,
- 23 gospodarstw utrzymujących kozy,
- 12 gospodarstw utrzymujących owce,
- 2 gospodarstwa utrzymujące zwierzęta futerkowe (szynszyle, króliki),
- 4 gospodarstwa utrzymujące zwierzęta dzikie w warunkach fermowych (jelenie oraz daniele),
- 300 pasiek.

W zakresie kontroli warunków utrzymywania zwierząt przeprowadzono w tych gospodarstwach 41 kontroli planowanych, z czego:

- 26 kontrole dotyczyły warunków utrzymania bydła,
- 5 kontroli warunków utrzymania koni,
- 2 kontrole warunków utrzymania świń,
- 2 kontrole warunków utrzymania kóz,
- 2 kontrolę warunków utrzymania owiec,
- 3 kontrole warunków utrzymania zwierząt futerkowych, (w tym jedna kontrola dotyczyła warunków humanitarnego uśmiercania zwierząt),
- 1 kontrolę warunków utrzymania zwierząt dzikich w warunkach fermowych.

Nie stwierdzono uchybień protokolarnych; te drobne, które stwierdzono, zostały na bieżąco usunięte podczas trwania kontroli i dotyczyły głównie czystości i porządku w pomieszczeniach inwentarskich.

W ramach profilaktyki w walce z afrykańskim pomorem świń (ASF), równocześnie lub niezależnie od ww. kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie reżimu sanitarno-higienicznego w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta z gatunku świnie.

We wszystkich tych gospodarstwach przeprowadzono łącznie **55 kontrole** spełniania wymogów bioasekuracji. Plan bezpieczeństwa biologicznego spełniało wszystkie **28 gospodarstw**.

Przeprowadzono również **13 kontroli interwencyjnych** dotyczących niewłaściwych warunków utrzymywania zwierząt. Nie stwierdzono rażących zaniedbań kwalifikujących skierowanie sprawy do organów ścigania, niemniej jednak podjęte interwencje przyczyniły się do poprawy warunków bytowych zwierząt.

3. Obrót zwierzętami, pośrednictwo w obrocie, targi zwierząt.

W 2023 r. działały następujące podmioty:

- **1** podmiot prowadzący działalność w zakresie: obrót zwierzętami z obiektem. Przeprowadzono **6** kontroli, stwierdzono **2** uchybienia, **2** mandaty karne, wydano **1** decyzję za nadzór.
- **1** podmiot prowadzący działalność w zakresie prowadzenia targowisk. Przeprowadzono **32** kontroli na targowisku w ramach prowadzonego nadzoru, uchybień nie stwierdzono, wydano **32** decyzje za nadzór.

4. Materiał biologiczny.

W 2023 r. działało:

- **10** punktów kopulacyjnych (ogiery) – przeprowadzono **10** kontroli,
- **2** punkty unasieniania zwierząt – przeprowadzono **2** kontrole.

Uchybień nie stwierdzono, decyzji nie wydawano.

5. Schronisko dla zwierząt.

Na terenie powiatu funkcjonuje jedno schronisko dla zwierząt w miejscowości Sigiełki w gminie Krzeszów. W 2023 r. przeprowadzono w nim **2** kontrole. Uchybień nie stwierdzono.

6. Nadzór nad identyfikacją i rejestracją zwierząt.

W 2023 r. w ramach nadzoru nad identyfikacją i rejestracją zwierząt skontrolowano **232** sztuki bydła w **17** siedzibach stad. Niezgodności stwierdzono w **9** stadach. Naruszenia dotyczyły przekroczenia terminów zgłoszeń (urodzenia, śmierci lub przemieszczenia zwierzęcia) do Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Nisku. Jedno gospodarstwo ukarano mandatem w wysokości 300,00 zł.

Skontrolowano **3** stada świń w których przebywało łącznie **25** sztuk zwierząt. We wszystkich stwierdzono niezgodności dotyczące terminowości zgłoszeń oraz brak wymaganego spisu zwierząt. Sankcji nie nakładano. Pouczono właścicieli o obowiązujących przepisach i zobowiązano do ich stosowania.

7. Kontrole Warunkowości.

W 2023 r. przeprowadzono **17** kontroli w zakresie **Warunkowości**, w obszarze zdrowie publiczne, zdrowie roślin i zdrowie zwierząt oraz w obszarze dobrostan zwierząt. Uchybień nie stwierdzono. Protokoły przekazano do Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Nisku do wiadomości i wykorzystania służbowego. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nisku w zakresie swojej właściwości decyzji nie wydawał.

Zespół do spraw bezpieczeństwa żywności, pasz i utylizacji.

Inspekcja Weterynaryjna sprawuje m.in. nadzór nad bezpieczeństwem produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego. Produkcja obejmuje czynności tj.: pozyskiwanie, chów, wytwarzanie, oczyszczanie, rozbiór, przetwarzanie, pakowanie, przepakowywanie, przechowywanie oraz transport. Kontrole urzędowe mają na celu sprawdzenie przestrzegania przez podmioty przepisów z zakresu higieny i bezpieczeństwa żywności.

I. Nadzór nad podmiotami w zakresie bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nisku w 2023 r. nadzorował:

- 3 podmioty zarejestrowane, prowadzące działalność marginalną, lokalną i ograniczoną (MLO) w zakresie rozbioru i przetwórstwa mięsa czerwonego- przeprowadzono 3 kontrole podczas których stwierdzono łącznie 2 uchybienia.
- 7 podmiotów zarejestrowanych prowadzących punkty skupu dziczyzny- przeprowadzono 7 kontroli i stwierdzono 1 uchybienie.
- 10 podmiotów zarejestrowanych prowadzących sprzedaż bezpośrednią, w tym:
 - 9 podmiotów prowadzących sprzedaż nieprzetworzonych produktów pszczelich
 - 1 podmiot prowadzący sprzedaż nieoskórowanej grubej zwierzyny łownej

Przeprowadzono 1 kontrolę, podczas której nie stwierdzono uchybień.

- 2 podmioty zarejestrowane prowadzące działalność w zakresie transportu produktów pochodzenia zwierzęcego- skontrolowano 1 podmiot, nie stwierdzono uchybień.
- 119 podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny (RHD) w zakresie produkcji i obrotu produktów pszczelich nieprzetworzonych i/lub jaj od drobiu- przeprowadzono 38 kontroli, stwierdzono 1 uchybienie.
- 1 zarejestrowany podmiot zajmujący się obrotem lub pośrednictwem w obrocie produktami pochodzenia zwierzęcego, z wyłączeniem obrotu prowadzonego w ramach produkcji.
- 4 zarejestrowane koła łowieckie.
- 127 gospodarstw pozyskujących surowe mleko krowie, posiadających zaświadczenia weterynaryjne wydawane dla gospodarstw produkujących mleko surowe z przeznaczeniem do obrotu i przetwórstwa – skontrolowano 32 gospodarstwa, stwierdzono łącznie 16 uchybień.

W 2023 r. 14 właścicieli gospodarstw produkujących mleko surowe złożyło oświadczenia o zaprzestaniu prowadzenia działalności nadzorowanej polegającej na produkcji i wprowadzaniu do obrotu mleka surowego. Na tej podstawie gospodarstwa te zostały wykreślone z rejestru Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku.

Stwierdzone podczas kontroli uchybienia dotyczyły nie spełniania wymagań odnoszących się do pomieszczeń produkcyjnych, braków w dokumentacji oraz nieprawidłowości w znakowaniu produktów pochodzenia zwierzęcego. Uchybienia zostały usunięte.

W 2023 r. przeprowadzono łącznie 82 kontrole w 273 podmiotach nadzorowanych.

W ramach prowadzonego nadzoru PLW w Nisku w 2023 r. pobrał 43 próbki do badań mikrobiologicznych i 3 próbki do badań chemicznych. Badania wykonano w ZHW w Krośnie.

W ramach nadzoru właścicielskiego zakłady pobrały 34 próbki do badań mikrobiologicznych i 5 próbek do badań chemicznych.

Monitoring wynikający z krajowego programu badań pozostałości chemicznych, biologicznych i leków zrealizowano w całości. Do ww. badań kontrolnych pobrano:

- 2 próbki mleka surowego krowiego na zawartość promieniotwórczych izotopów cezu (Cs-134, Cs-137). Badania wykonano w PIW PIB w Puławach.
- 1 próbkę mleka surowego krowiego w kierunku substancji przeciwbakteryjnych. Próbkę zbadano w laboratorium ZHW w Katowicach.
- 1 próbkę miodu na obecność antybiotyków i chemioterapeutyków. Badanie wykonano w laboratorium ZHW w Katowicach.
- 1 próbkę produktów mięsnych wędzonych tradycyjnie w kierunku wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Próbką została zbadana w laboratorium ZHW w Kielcach.
- 1 próbkę moczu od bydła w kierunku metabolitów nitrofuranów. Badanie wykonano w laboratorium ZHW w Katowicach.
- 1 próbkę moczu od bydła na obecność steroidów. Badanie przeprowadzono w ZHW w Katowicach.

W badanych próbkach nie stwierdzono wyników nieprawidłowych.

Pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej znajduje się ubój zwierząt rzeźnych w gospodarstwach, z przeznaczeniem mięsa pozyskanego na użytek własny.

Badania przedubojowe świń, badania poubojowe mięsa świń oraz badania na obecność włośni metodą kompresorową przeprowadzane były przez urzędowego lekarza weterynarii- pracownika Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Nisku, od poniedziałku do piątku w godzinach urzędowania, od 7:30 do 15:30.

W 2023 r. w gospodarstwach na terenie powiatu nizańskiego zgłoszono ubój 124 sztuk świń z przeznaczeniem mięsa na użytek własny. Ze względu na wymagania związane z ASF i obszarem objętym ograniczeniami II (różowym) świniom były badane przedubojowo oraz poubojowo. W badanych próbkach nie stwierdzono włośni.

Poza tym zgłoszono ubój w gospodarstwie na potrzeby własne 14 cieląt w wieku do 12 miesiąca życia.

II. Nadzór nad wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz dla zwierząt.

Na terenie powiatu nizańskiego znajdują się:

- 2 podmioty zatwierdzone do produkcji pasz dla zwierząt domowych - w 2023 r. przeprowadzono 9 kontroli, stwierdzono 8 uchybień w jednym z tych podmiotów;
- 1 podmiot zarejestrowany, prowadzący produkcję mieszanek paszowych dla zwierząt domowych – w 2023 r. przeprowadzono 1 kontrolę, nie stwierdzono uchybień;
- 6 podmiotów prowadzących produkcję i/lub magazynowanie oraz sprzedaż materiałów paszowych (2 młyny, 4 magazyny materiałów paszowych) - w 2023 r. przeprowadzono 3 kontrole w tych podmiotach, nie stwierdzono uchybień;
- 5 podmiotów prowadzących detaliczny obrót paszami - w 2023 r. przeprowadzono 4 kontrole w tych podmiotach, nie stwierdzono uchybień;
- 5 podmiotów prowadzących transport pasz - w 2023 r. przeprowadzono 1 kontrolę w jednym podmiocie, nie stwierdzono uchybień;

- **1104** zarejestrowane gospodarstwa utrzymujące zwierzęta i produkujące pasze na potrzeby własne i/lub produkujące materiały paszowe - w 2023 r. przeprowadzono 45 kontroli w tych gospodarstwach, nie stwierdzono uchybień.

Stwierdzone uchybienia w przedsiębiorstwach dotyczyły:

- stosowania i wprowadzania na rynek dodatków paszowych niedopuszczonych do żywienia zwierząt gospodarskich,
- niewłaściwie prowadzonej dokumentacji,
- nieprawidłowości w etykietowaniu pasz.

Uchybienia te zostały w krótkim czasie usunięte.

W jednym przypadku wydano decyzję administracyjną wycofującą z rynku pasze zawierające zakazany dodatek paszowy, zakazującą jego stosowania i wprowadzania na rynek, utylizację pasz wycofanych z rynku oraz w tej sprawie nałożono mandat karny.

W ramach badań laboratoryjnych w 2023 r. realizowany był Krajowy Plan Urzędowej Kontroli Pasz w kierunkach jakości handlowej pasz oraz wykrywania pozostałości chemicznych, fizycznych i biologicznych w paszach i w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt. Plan pobierania próbek pasz, dla powiatu nizańskiego, zakładał pobranie **30** próbek pasz i **3** próbki wody. Pobrano i przebadano wszystkie zaplanowane próbki pasz, stwierdzono **2** wyniki nieprawidłowe w paszy dla bydła i w paszy dla drobiu.

III. Nadzór nad ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego i produktami pochodnymi.

W zakresie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego pod nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku znajdują się następujące podmioty:

- **1** zakład prowadzący czynności pośrednie (zbieranie, składowanie, dzielenie, chłodzenie, zamrażanie, transport ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 1) – w 2023 r. przeprowadzono 1 kontrolę, nie stwierdzono uchybień;
- **3** podmioty prowadzące transport ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kat. 2 i kat. 3 – w 2023 r. przeprowadzono 3 kontrole, nie stwierdzono uchybień.
- **1** zakład zajmujący się produkcją karm dla zwierząt domowych z udziałem ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kat. 3 – w 2023 r. przeprowadzono 1 kontrolę, nie stwierdzono uchybień.

Podsumowując całoroczną pracę wszystkich pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Nisku i jej rezultaty można stwierdzić, że sprawowany nadzór w 2023 r. zapewniał bezpieczeństwo w zakresie ochrony zdrowia publicznego i gwarantował dobry stan bezpieczeństwa sanitarno – weterynaryjnego powiatu nizańskiego.

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII
w Nisku

lek. wet. Elżbieta Bartler